

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta 13.—
za četrt leta 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo ololetno . 28.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta 12.—
za četrt leta 6.—
za en mesec 2.—
V upravi prejeman mesečno K 1-70

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna petlitrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petlitrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izveniš nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Minister Trnka v Idriji.

Idrija, 27. avgusta 1912.

Ko se je minister za javna dela Trnka mudil ob priliki cesarske slavnosti na Dunaju, je sklenil, ko se na Kranjsko povrne, posetiti pred odhodom še Idrijo, ki je glede živega srebra prvi rudnik v Avstriji, glede dohodkov državnih rudnikov pa na drugem mestu. Ministerjalni svetnik pl. Posch je že dan prej z Dunaja dospel, minister pa v ponedeljek, dne 26. t. m., z Bleda čez Škofjo Loko, Poljane, Trato in Žiri.

Takoj po dohodu ob 10. uri se je podal v jamo pri cesar Jožefovem rovu. Spremljevala ga je gospa, kateri je hčerka svetnika Šotola podala lep šopek in mladi sin realec, njegov tajnik Pick z gospo. Preoblekli so se v jamske obleke in dobro uro ostali pod zemljo. Vračajoče se je na fotograf vse vjel na ploščo in ob 3. popoldne že prezentiral več popolnoma izvršenih in dobro zadetih slik ministru. Takoj se jih je nekaj porabilo, da so znancom daleč naokoli poslali pozdrave iz Idrije. Popoldne je bilo že odzvonilo, ko je dospel minister s spremstvom obiskat naš čipkarski tečaj. Gospod inšpektor Vogel-nik je razkazal na podrobnost, kako se pouk pričenja in pride do večje popolnosti, da se nazadnje izvrši umetno delo s prosto roko. Da je gospo še posebno zanimala ta obrt, se ni čuditi. Od tam so se podali v Gospodinjino šolo. Otroci so čakali že par ur in ko je prišla ura kosila, so bili nestrpni. Kaj so hoteli družega, kakor 64 otrokom iz vrta dati kosilo in tudi dekletom iz Gospodinjine šole? Ko je pa bilo vse pri menaži v največjem tiru, dospe gospoda v zavod. Bil je interesanten pogled videti toliko male družine pri delu. Ogledali so si vse prostore, pohvalili red in snago v zavodu, obžalovali le, da so tako tesni prostori. Minister je priznal, kako lepa in potrebna je ta naprava, ji želel še naprej takega uspeha, kakor ga je pokazala v treh letih svojega obstanka in hiteli so v grad, kjer ga je čakalo uradništvo, učiteljstvo, mestni občinski zastop in razni drugi, ki so hoteli k avdijenci. Naše strokovno društvo rudarjev je prosilo ministra, naj bi otroci rudarjev, ki pohajajo otroški vrtec, dobivali v zavodu opoludne hrano zastoj. Včasih je vreme neugodno, ali

velik promet in nimajo časa domači, da bi šli po malega otroka v zavod, da gre h kosilu domov. Minister je obljubil ugoditi, ako bode le mogoče.

Bila je dve uri, ko so zadnji odšli. Podali so se v kazinske prostore pri »Črnem orlu« h kosilu. Povabljeni so bili načelniki raznih oddelkov pri rudniku gospodje svetniki Pirnat, Slavik Šotola ter dekan Arko. V sredi obeda je napil dvorni svetnik gospod Bilek ministru in pozdravil tudi njegovo soprogo. V daljšem govoru je odgovarjal minister, kako dobro je, če si človek tudi osebno ogleda zavode, ki so v njegovi oskrbi. Osobito Idrija ga je zanimala, saj je edini rudnik te vrste v Avstriji, in kar je za upravo zelo ugodno, vedno aktiven. Prepričan se je, da je v večjih in spretnih rokah, kajti porabilo se je preimerno vse najnovejše iznajdbe na tehničnem polju in častita gospodu dvornemu svetniku, ki stoji na čelu tako vzornemu podjetju. Pozneje še dostavi gospod Bilek, da je pač lahko delovati pri napravi, kjer sodeluje vestno in skrbno toliko izbornih moči, kakor so njegovi tehnični uradniki. Napredek na našem polju gre krzom korakom, zato uradnik ne sme zaostati, ako hoče podjetje konkurirati na vesoljnem trgu. Ekselencija je priznan strokovnjak na tem polju in najbolj vzoren zgled vestnega uradnika, zato ga pozdravi z rudarskim pozdravom: »Glück auf!« Konverzacija med obedom je bila živahna, neprisiljena, a le kratka radi pomanjkanja časa.

Po obedu se je podal minister v župno cerkev, kateri je on patron. Pomolil je nekaj časa na pripravljenem klečalniku, potem si pa ogledal vso opravilo in v zakristiji občudoval stari, umetno vezani mašni plašč, ki ga je darovala cesarica Marija Terezija Idriji v znak hvalečnosti, ko je rudnik veliko pripomogel k vojskim stroškom, ki so bili ob njenem vladanju ogromni. Posebno gospe so se zanimale za bogato vezenje in priznale koliko časa in truda je bilo, preden se je tako delo izvršilo. Ogledali so si kelih in ornat, katerega je dobil leta 1859. ob zlati mašni knezoški Wolf od Ljubljancanov, kar je po svoji smrti zapustil rojstnemu mestu Idriji. Stari velum, bogato z zlatimi in srebrnimi okraski obložen je vzbujal občeno pozornost in čutili so se, da je v Idriji toliko umetnin. Slučajno je bil na oltarju pri, katerega je sama gospa tukajšnjega uradnika umetno zvezala. Gospodo je posebno zanimala

žgalnica. Podzemeljski rovi so skoro pri vseh rudnikih enaki, a kako se že in topi živo srebro, niso še videli. Ogledali so si vse natanko, se zahvalili uradnikom, ker so jim tako zanimiv dan napravili.

Ob 5. popoldne se je z avtomobilom odpeljal minister čez Logatec—Ljubljano na Bled. Minister ostane le še par dni na Bledu, ker ga dolžnost kliče na Dunaj, a gospa s sinom hoče še 14 dni prebiti v lepi Kranjski, od katere ni nikoli pričakovala, da je tako zanimiva dežela.

Primorske vesti.

p Kringa v Istri. Tu se je ustanovilo izobraževalno društvo za mladeniče pod imenom: »Hrvatski junak«. Dal Bog, da bi društvo lepo napredovalo! Zdaj se snuje »Pučka knjižnica«. Da bi dobro mspevala! Krinžanci so dali slovo prejšnjim razvadam. Lep napredek. — Zdaj se meri nova cesta od Kringe v Sv. Lovreč-Paganatički. Vlada je dala za to cesto 30 tisoč K. Čuditi se je pa, zakaj dežela ne da nič za ceste. Vladajoča italijanska stranka je toliko obljubovala ceste, a ne da niti vinarja zanje. To je prav kalabreško. — Pri nas obstoja že dve leti dvorazredna hrvaška ljudska šola, a obisk je bil do sedaj zelo neugoden. Vroče se želi, da bi bil v letošnjem šolskem letu isti ugodnejši. Upamo, da bo novi c. kr. okrajni šolski nadzornik prof. Martin Zgrablić verno pazil na dober obisk šole. V to ime ga presrečno pozdravljamo. — Skoro vse pošte v Istri so v Italijanskih rokah. Italijani so skoro vsi irendentisti. **Kaj bi bilo za našimi poštami, ko bi nastala vojska med našo državo in Italijo?** To da mnogo misliti. Naj to premišljujejo oni, ki imajo voditi usodo Avstrije. — V mnogih občinah so pri občinskih jastih najzagrizenjši irendentisti. Kaj bi bilo za časa vojske? Izdajalce bi bilo, kakor gob po dežju. To je dobro vedeti. Naj torej zvedo vsi v to poklicani. — V tukajšnji župni cerkvi so postavljene nove orglje. Napravil jih je gospod Ignacij Zupan v Kamni gorici. Te orglje so njegovo 122. delo. Orglje imajo 13 registrov in dva manuala. Orglje stanejo 4900 K. Naj bi dolgo pele na slavo Božjo. — Trgatev se približuje. Trgatev bo srednja. Letos zelo uničuje stare trte filoksera (trtna uš) in peronospera (strupena rosa). Menda je temu vzrok mokro leto. Turšica je letos nenavadno lepa. Torej bo kruha

dosti, vina pa manje. Bo pa voda dobra, čeprav Istrani pravijo, da je le v »postolih« (črevljih) dobra.

p Beram v Istri. En mož iz beramske župe se je vračal iz Pazina vinjen domov. Ko je na potu zaspal, mu je bilo ukradenih 600 K. Nesrečni alkohol! V isti župi sta dva mladeniča enemu kmetu porezala vse mladike na trtah, ki so imele grozdje. Škode je dva tisoč kron. Grda maščevalnost.

p Sodalitas Ss. Cordis za kopersko - kerkavški in piranski dekanat ima svoj sestanek dne 2. septembra ob 10. uri zjutraj pri Sv. Antonu poleg Kopra.

p Radi nenravnosti, zagrešene nad 11letno deklico, je bil 20letni kmet Anton Ličen iz Rihemberka v Gorici obsojen na šest mesecev ječe.

p Ranil je očeta kmet Ant. Koršič iz Solkana. Pred poroto v Gorici je bil oproščen.

p Napadi. Ivan Marvin je napadel kmeta Jožefa Gregoriča iz Vogrskega in ga tako pretepel, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. — Dva neznanca sta napadla kmeta Petra Kulina iz Mirne, ga ranila, in mu hotela denar vzeti. Kmeta so v bolnišnico prepeljali, napadalec sta pa ušla.

p Družinska drama. V nedeljo popoldne je hotel leta 1877 rojeni štabni podčastnik vojne mornarice Stefan Buhar v svojem stanovanju v Pulju radi ljubosumnosti umoriti svojo ženo Valentino. Drama, katere se je dogodila v stanovanju imenovanega podčastnika, je tem žalostnejša, ker je Buhar hotel svojo ženo umoriti zavrato in ne mor-da v trenutku razburjenosti, ampak se je za ta zločin pripravil popolnoma hladno. Žalostna drama se je odigrala sledeče: Po kosilu opoldne, katero se je vršilo v popolnem soglasju, se je vlegla cela družina, mož, žena in dva otroka k počitku. Ko je mož videl, da so žena in otroci zaspali, je zagrabil ženo z eno roko za usta, da bi ne mogla vpiti, z drugo pa jej je vrget okoli vratu vrv, katero si je že pred kosilom za to pripravil. V tem položaju je davil svojo ženo in da se ni ženi v enem trenutku posrečilo zavpiti, bi bila postala brez dvoma žrtev svojega moža. Ko je žena v svojem smrtnem boju mogla zavpiti, je ta obupni klic čul neki v isti hiši stanujoči finančni nadpaznik, ki je šel takoj k stanovanjskim vratom prisluskovat. Ker je čul nerazumljivo stokanje, se mu zdela zadeva takoj sumljiva in je zato s silo odprl vrata in udril v

LISTEK.

St. kitiski guverner.

Angleški spisal Conan Doyle.

Ko se je končala dolgotrajna španska nasledstvena vojna s pogodbo v Utrehtu, je bilo veliko število bojnih ladij, ki sta jih oborožili obe bojujoči se stranki, brez opravila. Del njih se je vrget na manj izdatno, a miroljubno kupčijo; druge zopet so potaknili med ribiška brodovja, nekateri pa, najneustrašnejši izmed njih, so pa obesili na veliko jarbolo rdečo zastavo in so napovedali na lastno pest boj vsemu človeštvu.

Ob koromandelski obali, krog Madagaskarja, v afrikanških vodah in v zahodnoindijskih in amerikanških morjih so postali morski roparji muka, ki je pretila neprestano. Pri tem je pa bila nesramna družba še tako komodna, da si je uravnala svoje roparske pohode po ugodnosti podnebja in letnega časa; poleti so pustošili Novo Anglijo, pozimi so pa brodarili po tropskih morjih.

Ljudje so se jih bali tembolj, ker niso imeli nikake stroge discipline, vsled katere so sicer razširjali njihovi

predhodniki, Bukanjerji, strah, pa so jih ljudje tudi spoštovali. S svojimi žrtvami so delali, kakor jim je narekovala pijanost trenutka. Dočim so prisilili marsikoga samo, da se je udeležil kakšne njihove strašne orgije in so ga nato mirno odpustili dalje, se je lahko zgodilo, da so prinesli naslednjemu brez razvidnega vzroka njegov lastni nos, ušesa in ustnice s poprom in soljo na krožniku kot gostinsko jed. Tako je prišlo, da je bilo treba v tedanjem času za brodarjenje po karibskem zalivu pogumnih mornarjev.

Tak je bil kapitan »Morske zvezde«, John Scarrow. Vendar se mu je pa izvil globok vzdihljaj olajšanja, ko je slišal, kako rožlja v varstvu citadele basseterrske sidra v globočino: St. Kitts je bilo zadnje pristanišče, kjer se je moral ustaviti in naslednjega dne bo že zopet obrnjena »Morska zvezda« proti Angleškem. Naveličal se je teh nevarnih voda. Kar je zapustil Maracaibo s polnim bremenom sladkorja in španskega popra, je opazoval vsako jadro, ki se je prikazalo nad vijoletno horizontno črto tropskega morja, nezaupljivo. Nato je jadrar ob Vindvardskih otokih; vselej, kadar je pristal v kateremkoli kraju, so ga obsipali z novimi povestmi o nasilstvih in zločinih. Kapitan Somozob je bil odjadral

pred njim to obalo s svojo brzo dvojadrnico »Srečna Svoboda«, oboroženo z dvanajstimi topovi, in je zaznamoval pot s potopljenimi brodovi in umorjenimi ljudmi. Strašne anekdote so pripovedovali o njegovih groznih razveseljevanjih in o njegovi nebrzdani divjosti. Kapitana Scarrowa je napravilo to tako nervoznega, da je krenil s svojo ladjo z dragocenim bremenom zahodno izven navadnega kurza in jo je vodil mimo Ptličjih otokov. In niti v teh tako poredkoma obiskanih vodah mu ni bilo mogoče uiti strašnim sledovom kapitana Somozoba.

Nekega jutra so opazili na visokem morju čoln, ki je blodil brez krmla in vesel sem in tja, kakor so ga gnali valovi. V čolnu so dobili mornarja v deliriju, ki je samo hripavo stokal, ko so ga dvignili na krov, in kazal jim je svoj izsušen jezik, ki je visel zadaj v ustni dolbini kakor kosce posušene črne gobe. Sčasoma so ga ozdravili s skrbno postrežbo in postal je najbrhkejši in najkrepkejši mornar vse ladje. Doma je bil, kakor je pripovedoval, iz Marbleheada v Novi Angliji in je ostal edini živ od neke barke, ki jo je navrtal strašni Somozob.

Cel teden je blodil Hiram Evanson — tako je bilo ime možu — pod žgočim tropskim solncem sem in tja, kakor

in kamor ga je nesla struja. Na Somozobovo povelje so mu tudi vrgli v čoln ostanke njegovega kapitana kot »popotnico«, pa mornar jih je prepustil takoj v začetku ribam v globočini, predno bi prišla skušnjava, ki bi bila lahko večja, kakor bi mogel vzdržati. Tako se je moral voziti čisto brez hrane. »Morska zvezda« ga je našla v stanju duševne otemnelosti, ki prihaja navadno pred smrtjo za lakotjo. Za kapitana Scarrowa to ni bil slab lov, ker je imel na brodu le pičlo število možstva in je tega velikega Amerikanca lahko dobro uporabil. Tako je lahko rekel, da je on edini, ki je dolžan kapitanu Somozobu hvalo.

Sedaj, ko so se bili usidrali v varstvu bassaterrskih topov, je bilo nevarnosti pred morskimi roparji konec. In vendar je še vedno težila kapitana v glavi misel na Somozoba, ko je videl, da se bliža od carinskega pomola sem čoln z agentom.

»Stavim, Morgan,« je rekel svoje-mu častniku, »da ne bode izustil agent niti sto besed, in že bo govoril o Somozobu!«

»Dolar stavim nasproti, gospod kapitan,« je odgovoril star mož iz Bristol, prava grča, ki je stal poleg njega.

Črnci so priveslali s čolnom in v belo platno oblečeni agent je skočil s

stanovanje, kjer se mu je nudil strašni prizor. Nečloveški mož je na tleh klečal na svoji ženi in jo davil z okolo vratu ovito vrvjo. Ženi je tekla kri z nosa in ust in je bila že skoro nezavestna. Ko je podčastnik zapazil finančnega nadpaznika poleg, je takoj spustil svojo ženo, se za silo oblekel in pobegnil. Nesrečno ženo, katera je prišla zopet k zavesti, so prepeljali z rešilnim vozom v mornarično bolnišnico. Podčastnik je prišel proti večeru domov, kjer ga je vojaška patrulja aretirala in odgnala v zapore vojnega mornaričnega sodišča. Pri tej priliki se je tudi izvedelo, da se je hotel ta podčastnik že tudi pred kratkim časom enkrat na enak način znebiti svoje žene. Takrat je žena v svojem smrtnem strahu skočila raz okno prvega nadstropja in zadobila pri padcu precej težke telesne poškodbe, vendar pa se je takrat posrečilo celo stvar potlačiti, tako da ni prišel zločin v javnost, nečloveški mož pa ne pred sodišče, kamor je že takrat spadal. Buba, kateri se bo moral zagovarjati radi poizkušene umora svoje žene, služi 17. leto v vojni mornarici.

Štajerske novice.

š **Duhovniška vest.** Gospod kaplan Karel Bervar je prestavljen iz Ptujске gore k Sv. Petru pod Sv. gorami.

š **Duhovniške izpremembe.** Prestavljeni so sledeči gospodje kaplani: Karel Bervar iz Ptujске gore k Sv. Petru pod Sv. gorami. — Janez Ogradi od Sv. Jakoba v Slov. goricah k Sv. Urbanu pri Ptuj. — Karel Mulajner od Sv. Urbana k Sv. Martinu v Šal. dolini. — Franc Planinc od Sv. Marjete pri Ptuj k Sv. Jakobu v Slov. goricah. — Al. Leben od Slivnice pri Celju k Sv. Marjeti pri Ptuj. — Novomašnik gospod Anton Zupanič pride za kalana k Sv. Andražu v Slov. goricah.

š **Osebnostna vest.** Ptujski prošt gosp. Jožef Fleck je hudo zbolel na naslednjih operacije na kolenu in se priporoča gospodom sobratu v molitev!

š **Iz justične službe.** Višji sodnijski pisarniški predstojnik v Mariboru Fr. Wresounig je imenovan za pisarniškega ravnatelja istotam. — Iz deželnega dvorca. Deželni odbor je imenoval suplenta na realni v Meranu dr. Viljema Hofferja za gimnazijskega učitelja na ptujski gimnaziji. — Nadalje je premestil na lastno prošnjo deželnega okrajnega živinozdravnika Josipa Kodre iz Vranskega v Zalec.

š **Surov hlapec.** Iz Konjic: V Oplotnici pri nekem kmetu zaposlen hlapec Anton Jabernik se je te dni peljal z vozom skozi Oplotnico. 12letni deček Anton Latal je zlezal odzadaj na voz, da bi se nekoliko časa peljal. Jabernik pa je dečka začel zato zmerjati in kleti. Deček se je prestrašil in skočil z voza. Jabernik je nato pobral še kamen in ga zagnal dečku v glavo. Zadel ga je v desno oko, katerega mu je izbil. Surovega hlapca so naznanili sodišču.

š **Umrila je v št. Vidu** nad Valdekom Juliana Repolusk, mati č. gospoda Friderika Repoluska, župnika v št. Vidu nad Valdekom v starosti 68. let. N. v m. p.!

š **101 leto stara ženska umrla.** Iz Krčevine pri Mariboru poročajo: V naši občini je umrla najstarejša oseba Ana Ferš, v redki starosti 101. leta. Bila je neomogućena.

š **Nesrečni alkohol.** Iz Radgone: Dne 26. t. m. zvečer je pilo v Spodnji Purkli v Kernovi gostilni več fantov, med katerimi sta bila tudi brata Moder. Skušala sta napraviti preprič z drugimi gosti. Proti 1. uri ponoči je prišel v gostilno tudi posestniški sin Franc Puntigam, ki je znan kot miroljuben človek. S tem so se začeli takoj prepirati in so mu tudi grozili. Ta je hotel mirno oditi z gostilne, da bi se izognil pretepu. Še predno pa je bil na prostem, je dobil več sunkov z nožem v hrbet, rame in glavo. Spravili so ga v bolnišnico, pretepača pa v zapor.

š **Zopet nesreča vsled avtomobila.** Iz Rogatec poročajo: Te dni se e peljal tovarnar Ljudevit Gerersdorfer iz Zagreba s svojim avtomobilom, na katerem sta sedeli še dve drugi osebi, v diru skozi vas Ceste pri Rogatecu. Po cesti se je od košnje vračalo več koscev; med temi je bil tudi 60letni Jože Bukšek. Hotel se je avtomobilu ogniti, avtomobil pa ga je podrli na tla in ga povozil. Obležal je na mestu mrtev. Gerersdorferja so aretirali in ga izročili okrajni sodnji v Rogatecu. Aretovani je ponudil veliko vsoto kot kavicjo, čemur pa niso ugodili.

š **Zelo neugodno vreme** ovira sušnje otave, skoro vsak dan so nevihte in nalivi.

Koroške novice.

k **Ljubljanski škof** dr. Anton Jeglič se je mudil dne 25. t. m. v Špitalu ob Dravi in se naslednjega dne odpeljal v Ljubljano.

k **Prestavljena** sta kaplan Jurij Rieder v Sv. Mohor in Janez Nagele v Trg.

k **Rop.** Dne 26. t. m. ponoči sta brivski pomočnik Leopold Rauter in deželni brambovec Ivan Leutschacher napadla na takozvanem deželnobrambovskem travniku posestnika Ivana Petritza in mu vzela 420 K. Policija je oba zaprla.

k **Dva Korošca**, premikača pri južni železnici v Inomestu, Florijana Aignerja in Romana Leitnerja je premikovalna lokomotiva na ondodnem kolodvoru povozila in strašno zmečkala, da sta bila takoj mrtva.

k **Balon na Koroškem.** Dne 25. t. m. se je spustil iz višine 4300 m nad Sv. Krvjo pod Velikim Zvonarjem balon, ki je okoli 11. ure dopoldan dospel na zemljo. Neka planšarica je prišla za vrv in pomagala zrakoplovcem vrniti. Bili so primarij dr. Lorenz v Dunaju, njegova žena, profesor dr. Ewald v Dunaju in cesarski svetnik Heigel iz Inomosta.

PRESTOLONASLEDNIK NA JUŽNEM TIROLSKEM.

Prestolonaslednika nadvojv. Franca Ferdinanda je laško prebivalstvo na južnem Tirolskem sprejelo nad vse siljajno. Sprejem je dokazal, da laško ljudstvo na južnem Tirolskem prav nič ne mara iredentističnih liberalnih sanjačev, ki škilijo čez mejo v lačno Italijo in da hoče ostati zvesto habsburški dinastiji. Vožnja prestolonaslednika iz Tridenta v Rivo z avtomobilom je bila triumfalna. Vse hiše okrašene s črnorumenimi zastavami, povsod so prestolonaslednika sijajno sprejeli. Padergnone, Sarche, Pietramurata, Arco in Riva so med seboj tekmovali, kje da prestolonaslednika sijajnejše pozdravijo. Velike končne vaje inomoškega

armadnega zbora se vrše med Campijem, Bezecco, Condimom in Storom. Čete so močno pomnožene, preizkušajo tudi razne tehnične novosti, ki jih uvedejo v armado, če se izkažejo. Širšemu občinstvu zato ni dovoljeno udeleževati se vaj in je zato prepovedano voziti avtomobilom in kolesarjem po cesti, ki vodi v Sedro. Koncentrirali so 200 orožnikov, ki so zaprli ozemlje, kjer vadi inomoški armadni zbor. Pri vajah so poleg prestolonaslednika navzoči nadvojvode Leopold Salvator, Friderik in Karel Albreht, vojni minister Aufenberg, načelnik generalnega štaba general pehote pl. Schemua in drugi visoki vojaški dostojanstveniki. Prestolonaslednik se je nastanil v Landavju. Vaj se udeležuje 36 bataljonov, 3 eskadroni, 14 baterij, 2 pionirski stotniji in sanitetni oddelek št. 10. Vaje odtrbojijo danes proti večeru. V Werfen se povrne prestolonaslednik jutri.

GROF BERCHTOLD

se je vrnil s Sinaja na Dunaj nazaj. »Resto del Carlino« v Rimu poroča, da obišče nas zunanji minister markija di San Giuliana v toplicah Fiuggi.

NOVI TRGOVINSKI MINISTER

postane po Dunaju došlih uradno še ne potrjenih poročilih vpokojeni sekčni načelnik dr. Fran Stibral. Naslednik dr. Brafa kakor tudi dr. Rösslerjev se imenuje prej, predno bo zboroval državni zbor.

BOLEZEN NEMŠKEGA CESARJA VI-LJEMA.

Berolinski krogi upajo, da je mo-goče, da cesar Viljem le še potuje za velike vaje v Švico. Po drugih poročilih pa Viljem ne potuje v Švico.

MOTUPROPRIO O IZSELJEVANJU.

Rim, 28. avgusta. Zadnja številka »Acta apostolicae sedis« objavlja motuproprio sv. očeta, ki se peča s katoliškimi izseljenci in ukazuje, da se mora ustanoviti posebna sekcija, ki bo skrbela za katoliške izseljence.

TURŠKI PRESTOLONASLEDNIK

Jusuf Izedin ni potoval v Švico, marveč se je nastanil v toplicah v Edlachu pod imenom Mogib bej. Jusuf Izedin hoče v Edlachu z električnim in vodnim zdravljenjem zdraviti svoje živce.

ANGLEŠKI KRALJ

letos ne obišče našega cesarja in ga namerava obiskati na Dunaju meseca aprila 1913.

OGROŽENI INOZEMCI V NICARAGUI.

»Lokalanzeiger« poroča, da je položaj inozemcev v Nicaragui zelo resen, vsled česar sta odjadrali dve ameriškanski vojni ladji v Nicaraguo. V Matagalpi je bil ustreljen en nemški državljani. Pri obstreljevanju Manague je bilo 20 oseb ubitih.

Z BALKANA.

Angleška vlada je predlagala v Parizu in v Peterburgu, naj francoska in ruska vlada skupno z angleško opozorita grški kabinet na nevarnosti, ki lahko nastanejo, če bi Grki izkrcali na Samosu vojake in če bi Grki pripravljali akcijo za združitev Krete z Grško, kar nameravajo. Dve angleški in dve francoski ladji sta že odjadrali proti Samu, da s silo preprečijo morebitno izkrcanje Grkov. Zadeva je sledeča: Evropski konzuli so preprečili v nedeljo napad 600 Krečanov na turško samoško posadko, ki so jih Krečani nameravali pregnati. Angleške in ruske

križarice so takoj dvignile sidra, nakar so Krečani odgodili napad na Samos. Srbska vlada je naročila svojemu poslaniku v Carigradu, naj odločno nastopi radi klanja v Sjenicah. Srbska vlada je odposlala v Sjenice obmejne komisarija, da natančno poroča o klanju. — »Agence telegraphique bulgare« izjavlja, da niso resnična poročila, da je pod predsedstvom bulgarskega cara sklenil bulgarski ministrski svet mobilizirati bulgarsko armado. Vlada objavlja v »Miru« članek, ki vojsko s Turki odločno obsoja, ker bi povzročila velikanske žrtve in bi se morebiti celo razdelil Balkan, za kar se Bulgari ne morejo zavzemati. Če se pa v Turčiji mirnim potom ne uvede pravična uprava, je pa vojska za delitev Balkana neizogibna. »Mir« je objavil članek, ki opominja bulgarsko časopisje, da naj Berchtoldovega predloga ne obsoja, ker je Berchtold avstrijski minister. Balkansko vprašanje se brez Avstro-Ogrske ne bo rešilo. — Ob črnogorski meji so prenehali boji. Turška vlada je od črnogorske meje maloazijske vojaške umaknila.

PROFESOR DR. ANTON WEISS UMRL.

V št. Rupertu ob Rabi je umrl v torek ob 12. uri popoldne 60letni graški cerkveni zgodovinar, dvorni svetnik profesor dr. Anton Weiss. Rajnik je brat znanega zgodovinarja dr. Janeza Weissa. Rojen je bil rajnik dne 17. maja 1852. Izbral si je duhovski stan in je bil posvečen v mašnika leta 1875, doktor bogoslovja je postal leta 1882. Dne 25. avgusta 1891 je bil imenovan za izrednega, leta 1893 pa za rednega profesorja cerkvene zgodovine na graškem vseučilišču. Rajnik je bil leta 1894, 1899 in 1906 dekan graške bogoslovne fakultete, 1896/97 pa rektor magnificus graškega vseučilišča. V dveh zvezkih je izdal leta 1904 v nemškem jeziku »Zgodovino avstrijske ljudske šole pod Francom I. in Ferdinandom I. 1792—1848«. Weiss je izdal leta 1907 prvi, leta 1910 pa drugi zvezek svoje široko osnovane latinsko pisane cerkvene zgodovine. Ko se je tiskal III. zvezek njegove zgodovine, mu je smrt prekinila nadaljevanje njegovega dela. Rajnik je bil ljubezniv, vester, globoko veren in vesel mož, ki so ga vsi spoštovali, ki so ga poznali.

Izpred ljubljanskega poročne sodišča.

Morilec svoje sinahe. Martin Frank, 87 let star vdovec v Celju, je vzlic svoji visoki starosti jako nasilnega značaja. Pred nekaj leti je malo manjkalo, da ni svojemu sinu z nožem razparal trebuha in svoji pokojni ženi skoraj odrezal uho. Bil je svoječasno tudi osumljen, da je pred leti hotel zažgati hišo, a se mu to ni moglo dokazati. Starec je imel pri svojem sinu prevzitek, a ni bil nikdar zadovoljen, ker je domneval, da ga prezirajo, zlasti je sovražil svojo sinah. Opetovano ji je zagrozil, da bo nekaj naredil, česar si še nihče ne misli. Nasproti svoji vnukinji se je izrazil, da se bo še jokala. Imel je pa tudi skrit dolg, oster krušni nož. Obdolženec je dal svoji jezi dne 8. majnika v polni meri duška, ker se je čutil žaljenega, ker je sin mesto njemu svoji ženi poveril skrb za obolelo kravo. Zlasti ga je razkačila, ker mu sinaha ni dala zanj pripravljene kave. Prišlo je do ostrega prepira med očetom in sinom, ki se je končal s tem, da je slednji prijel očeta za roko in ga odvedel v

svojega prostora pri krmilu na stopnici pri ladji.

»Dobrodošli, kapitan Scarrow!« je zavpil. »Ali ste že slišali v Somozobu?« Kapitan se je nasmehnil svojemu častniku. Nato je vprašal agenta:

»Kaj je pa ugnal zopet peklenškega?«

»Peklenškega?« je odvrnil oni. »Torej niste slišali še ničesar? Veselite se: tu v Bassatterre ga imamo pod ključem. Pretečeni četrti je bil obsojen in jutri zjutraj ga bodo obesili.«

Kapitan in častnik sta vzkliknila veselo in naslednji hip je odmeval vzklik v moštvo. Vsa disciplina je bila pozabljena, ko so se gnetli vsi mornarji krog vrat pri kabini, da bi slišali skozi razpoko novico. Amerikanec je pomolil svoj veselja žareč obraz v kabino in ko se je zagotovil, da je dohitele lopova usoda, je dvignil pogled proti nebu. Bil je namreč puritanec.

»Somozoba bodo obesili!« je vzkliknil. »Pa ne veste, ali rabijo morda rablja, kaj?«

»Nazaj!« je zagrmel nad njim častnik, čegar disciplina je bila še močnejša, nego zanimanje za novico. »Z veseljem srem vam bom plačal dolar, gospod kapitan. To stavo pa rad zgubim. Kako so pa vjeli psa?«

„Lira“.

Srednješolska pesmarica. — Sestavil H. Družovič. — Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani, 1911 in 1912.

Za poučevanje glasbene teorije imamo Slovenci vsaj Foersterjevo pevsko šolo. Komur ta ni zadoščevala ali docela ugajala, pomagal si je lahko s kako nemško knjigo, pa si po njej urenil načrt teoretičnega pouka. Težkoče pa so bile z zbori. Pesmi, ki jih obsega pevška šola, ne zadovoljijo mladih grl, ki žele velike izbire, nemški zbori niso posebno priporočljivi, treba jih tudi prevajati. Aljaževa pesmarica je ustrezala le deloma. Živa potreba nam je bila dobra srednješolska pesmarica. In tu je posegel Družovič vmes, pa nam nabra! nekaj materiala, ki nam ga podaja v dveh zvezkih.

Tvarina je razdeljena sledeče: V I. delu I. zvezka se nahaja poleg kratkega seznama skladateljev, ki so v pesmarici zastopani, nekaj pevskih vaj (str. 9 do 69). Pesmarica je prirejena za moški zbor, torej izvečine za višje gimnazijce. Ti imajo redoma že precej pevske in glasbene predizobrazbe. Vendar je neobhodno potrebno ponavljanje prejšnje teoretične tvarine. In to zlasti še zato, ker nastopi pri dijaki,

ravno ko začno pojmiti tvarino, mutacija, ki traja nekaj mesecev, celo leto ali še več med tem časom pa kaj radi pozabijo potrebno teorijo. Zato, s tega stališča je prvi del pesmarice: kratka rekapitulacija teoretiške tvarine zelo važen in dobrodošel. Na podlagi te tvarine je možno v nekaj polurah ponoviti vso obdelano teorijo. S tem, da imamo to v knjigi, si prihrani učitelj in učenec pisarenje, drugič pa ima ta v pesmarici torej vedno sabo. Vsi oni, ki jim je ta del odveč, ne poznajo njegove praktične vrednosti.

II. del obsega 57 moških zborov, nekaj umetnih, nekaj narodnih. Tvarina je zelo lahka, predstavlja nekako I. stopnjo zborovega petja. Pevci se seznanijo z novimi harmonskimi in ritmičnimi oblikami na podlagi lahko umljive tvarine. Proti narodnim pesmim pa imamo svoje pomisleke. Oblika, ki jo kažejo slovenske narodne pesmi tega dela, je nepriporočljiva. V vsakem taktu se vidi, da hoče spraviti avtor, kar mogoče, umetne forme v stavek. To so dobre vaje v ritmiki ev. v harmoniji, a ne pesmi. Omenjamo posebej še št. 23. in 37. kjer trpi nekoliko gramat. akcent in estetični okus. Zato sodijo kot vaje v prvi del, ne pa sem. Ne vem pa, je-li dobro za vaje uporabljati narodno pesem. S tem se učencem

prej okus kvari kot vzbuja in boljša narodna poezija na tem veliko trpi.

Hvalevredno je, da je sprejel avtor v zbirko več slovanskih narodnih pesmi. Seve o njih individualnem značaju je zelo težko soditi, vendar dobi učitelj prilike dovolj, da vpelje učence v ljudsko poezijo različnih narodov. S podobnega stališča bo dobrodošel tudi naš koral: Trubarjev Oče naš.

Stopnjava I. zvezka je II. zvezek, ki obsega 60 zborov. V splošnem stavi ta zvezek več zahtev na učence, pa tudi nudi več in boljšega. Splošno vsebuje zdravo glasbo zmernega in modernega stila. Pretežna večina novih zborov je vzeta iz »Novih Akordov«, kar jamči za glasbeno vrednost. Zbori posejajo že v koncertno dvorano in zahtevajo vse lastnosti dobrega peva. Na podlagi teh je moči izvežbati zbor v vsakem oziru posebno v glasbeno-estetičnem. Pevci dobe zdrav čut za lepo, zdravo umetnost ter znajo pojmiti lepoto glasnih umotvorov. In to je cilj petja in cilj permariel.

Splošno je II. zvezek skoroda popolen in prav želimo, da bi se povsod razširil.

Poraben bo izredno dobro tudi vsem društvom in pevskim zborom, ki jim zlasti ta II. zvezek zelo priporočamo. (Dalje.)

njegovo sobo. Obdolženec se je popoldne napil žganja, kar je starca še bolj razburilo. Oborožil se je s krušnim nožem in se postavil pred vežna vrata ter čakal sinu. Ko je šla ista kasneje po svinjsko krmo, jo je nazaj vračajočo se naskočil ter ji zasadil krušni nož s tako silo v trebuh, da ji je predril trebušno duplino in prerezal črevesa. Poškodba je bila smrtna in bi bila tudi vsaka zdravniška pomoč brezuspešna, kajti sinu je vsled zadobljene poškodbe kmalu nato umrla. Obdolženec prizna dejanje in se zagovarja, da je to storil v jezi, ne da bi bil pri tem kaj mislil. Izvedenci sodijo, da je bil stari Frank ob času dejanja tako razburjen, da je morebiti svoj grozni čin izvršil v duševni zmedenosti. Vendar pa z gotovostjo izvedenci tega ne zamorejo potrditi.

Porotniki so krivdo zanikali, narkar je obtoženec bil oproščen, državni pravdnik pa je vložil ničnostno pritožbo.

Nepošteni poštni uslužbenec. Zaradi zlorabe uradne oblasti sedi pred porotniki Matija Sintič, 41 let stari poštni poduradnik v Ljubljani, ker je dva iz Amerike došla priporočena pisma samolastno odprl in si vsebino 10 kron, oziroma 2 dolarja prilastil. Na tukajšnji glavni pošti sta se pritožile dve stranki, Katarina Vašek in Jožef Lapajnar, češ, da nista prejeli jima napovedane denarne pošiljave, in sicer Vašek 10, Lapajnar pa 2 dolarja. Tukajšnje poštno ravnateljstvo je po uvedeni reklamaciji dognalo, da sled vodi v Ljubljano in da se mora storilec tu nahajati. In res se je dognalo, da je Sintič tisti, ki si je denar prisvojil, kar je tekom disciplinarne preiskave tudi priznal. Obdolženec je pa sedaj začel tajiti svojo krivdo, čeravno je sum popolnoma opravičen. V uradnih pisemskih dostavninah, v katere je Sintič zabeležil pisma, katera je imel dostaviti, je razvidno, da je v dveh slučajih potvoril imena dotičnih naslovnikov na ta način, da je prvotno vsebino izbrisal ter drugo vpisal. Tako je kot prejemnika pisem zapisal na enem ime Antonito Dumbatto, na drugega pa Alessandro Cadutta. Umevno je, da je bil ves trud, ta dva fignirana adresata izslediti, brezuspešen, vsak dotična naslovnika sploh nista nikoli bivala v Ljubljani in tudi nista nikoli kakih ali vsaj takih pisem prejela. Obdolženec nadalje tudi trdi, da se je pri disciplinarni razpravi, povodom katere je dejanje pripoznal, le nemško razpravljalo ter da ni razumel, kaj se govori. Ta zagovor pa ni resničen, kajti kakor priče potrjuje, se je obdolžencu vse v slovenskem jeziku povedalo.

Porotniki so z 8 glasovi proti štirim krivdo potrdili in sodišče je obtoženca na 8 mesecev ječe obsodilo.

Izpred novomeškega porotnega sodišča.

Nepoboljšljiv pretepač. Prvi dan (26. avgusta) porotnih razprav v Novem mestu je sedel na zatožni klopi Franc Brulc iz Vel. Brunic, ki je zaradi tepeža že osemkrat predkaznovan, ubil v Vel. Brunicah Riharda Reicharda, cigana citraša, kakor smo že svoj čas poročali. Obsojen je bil na 15 mesecev ječe in 300 K odškodnine ciganki Jožefi Ful, prielčnici Reicharda, za ubilega preskrbovalca.

Posledice pretepa. 27. t. m. je moral dati odgovor Franc Zorc, posestnik sin iz Gor. Mladetičja. Zorc je dne 25. maja t. l. v Pijavcah pri Mokronogu pri pretepu z Vincencem Žitnikom, Žitnik tako udaril, da je le ta vsled tega udarca umrl. Porotno sodišče je Zorca obsodilo na tri mesece ječe, ker so porotniki vprašanje glede uboja zanikali, ono glede silobrana pa potrdili.

Detomorka. Jožefa Stine, doma iz Uršnih sel, nazadnje dekla v Gradcu, je 17. t. m. bila pred poroto radi hudodelstva detomora, ki ga je učinila tako, da je rojeno dete zavila v posteljo, nato ogrinjalo ter ga potem s tako močjo pritiskala z nogo na glavo, da je vsled tega pritiska moral otrok umreti. Na od porotnikov potrjeno vprašanje se je Stine obsodila na tri leta ječe.

Evharistični shod na Dunaju.

Posebni vlak za prijavljene udeležence s Kranjskega odide iz Ljubljane dne 11. septembra ob 8. uri 20 minut zjutraj in pride na Dunaj ob 7. uri 30 minut zvečer. V Gradcu bo eno uro časa za kosilo. Nazaj pojde dne 15. septembra ob 7. uri 25 minut zvečer in pride v Ljubljano ob 5. uri 40 minut zjutraj. Vendar se bodo udeležniki lahko vračali tudi pozneje z drugimi vlaki. — Za tiste, ki imajo naročena skupna stanovanja, se je morala potrebna vsota na Dunaju že založiti, prav tako se je za nje plačalo za hrano po 1 K 50 vin. na dan. Skupno vsoto 10 K naj plača vsak, ko dobi pri župnem uradu pristopnico in legitimacijo. Vsakdo naj

legitimacijo na določenem kraju podpiše, sicer ga utegne zadeti kazen. — Splošni spored v frančiškanski cerkvi na Dunaju bo obsegal štiri govore in pontifikalne maše štirih slovenskih škofov zjutraj ob šesti uri; popoldan ob šesti uri bodo trije cerkveni govori z litanijami. Natančen spored se objavi. Dunajsko društvo »Straža« priredi na čast Slovincem pozdravni večer v soboto, dne 14. septembra (V. okraj, Schloßgasse 5.). Skoraj gotovo se bo dobila za petek popoldan dvorana rokodelskih pomočnikov, kjer bo eno skopitčno predavanje in govor. Obsežnejšega programa se ni smelo sestaviti, da ne prikrajšamo drugih prireditelj. Dolej so došle z Dunaja le kongresne karte po 10 K in po 2 K s potrebnimi legitimacijami. Pričakujemo še 900 kart po 6 K in nakaznice za stanovanje. Kakor hitro pridejo, se bodo takoj vse potrebne tiskovine razposlale.

Dnevne novice.

— Zmaga S. L. S. V občini Sorica — Zalilog je na celi četrti sijajno zmagala S. L. S. Strojavec in Gregor sta čisto pogorela.

— V Logu pri Vipavi se vrši dne 1. septembra velika evharistična slavnost po nastopnem redu: 1. Ob 10. pridiga (govori g. dr. Josip Jerše), tiha sv. maša in procesija z Najsvetejšim. 2. Ob 2. popoldne pete litanije Jezusovega Srca. 3. Ob pol 3. slovesno zborovanje pod milim nebom. (Govore: dr. Breclj, dr. Krek, dr. Žitnik in drugi.) — Slovesnost je skupna za vipavsko in črniško dekanijo ter sosednje župnije komenske dekanije. Udeležbe se je polnoštevilno Marijine družbe, izobraževalna društva, Orli in večina županov z občinskimi odborniki. Slavnost se obeta razviti v veličastno manifestacijo za naša načela. Pri slavnosti svira orlovsko godba iz Šmarja in nastopijo razni pevski zbori. Ker bo številnim udeležencem čez poldne težko postreči, se isti opozarjajo, da se po možnosti že z doma preskrbe z mrzlimi jedli.

— Potrjeni deželnozborski sklepi. Cesar je potrdil 19. avgusta dne 25. januarja 1912 sklenjeni sklep kranjskega deželnega zbora, ki dovoljuje občini Vrhnika pobirati leta 1912 130odstotno in davčni občini Stara Vrhnika glede na interese pri vodovodu 180odstotno doklado. Nadalje je cesar potrdil sklep, ki dovoljuje občini Postojna v letu 1912 pobirati 120odstotno občinsko doklado.

— Pastoralna konferenca za ribniško dekanijo se bo vršila prihodnji tork dne 3. septembra ob 10. uri v Ribnici.

— Učiteljske izpremembe. Začasna učiteljica v Naklem pri Kranju je postala izprašana učiteljska suplentinja Marija Piškur, izprašana suplentinja Olga Kalinger je imenovana za začasno učiteljico na deški ljudski šoli v Trzinu, izprašana suplentinja Olga Šavnik je imenovana za začasno učiteljico na deški petrazrednici in absolvirana učiteljska kandidatinja Palmira Fajdiga za začasno učiteljico na deški ljudski šoli v Kranju. Učiteljska kandidatinja Podboj je imenovana za začasno učiteljico v Loškem Potoku. Iz Cerkelj na Rako je premeščen začasni učitelj Jožef Bertonec, iz Rake v Cerkle pa začasni učitelj Alfonz Završnik.

— Orki na Dobrovi pri Ljubljani priredi na angeljsko nedeljo popoldne javno telovadbo in ljudsko veselico pri Mežnarjevi gostilni na Dobrovi. Spored: javna telovadba, ljudska veselica, pri kateri sodeluje koncert slavne viške godbe, srečolov, šaljiva pošta, turška kavarna, tekma v plezanju za dobitke in dražba. Ker je čisti dobiček namenjen za prepotrebni društveni dom, zato vabimo vse prijatelje in naše somišljenike, da prihitijo na angeljsko nedeljo v lepo našo faro.

— Vič. Suša na »denarnem« polju se tudi pri nas zelo občutno čuti. Gospodarji posameznih hiš se hitro menjavajo, ker ne morejo plačati naravnih dolgov za svoje zgradbe in ne odštevati obresti. Tako so minuli teden dobile tri največje hiše nove gospodarje. Nekdanjo Ernesta Škofa hišo je kupil mizarški mojster g. Stanonik, pokojnega G. Stanonika vilo je kupil ključavničarski mojster g. A. Prebil, zidarskega mojstra Jagra hišo je pa kupil kamnosek g. Vodnik. — Francelj Škerlj, ki je pred 14 dnevi s svojim deželstvom stražil po občini in so ga srečno izsledili in izročili v vojašnico, je zopet sskel vojaško suknjo in je zopet na prostem. Baje se je te dni zopet ponoči javil blizu domače hiše. Tič je pa ta Francelj! Kaj bo še z njim!

— Strela. Dne 27. avgusta opoldne je udarila strela v Dobu v brzojavno napravo in vžgala zraven stoječo Urbanovo hišo, ki je popolnoma pogorela. Pogorelo je tudi zraven stoječe Cevčevo gospodarsko poslopje. Na pomoč

je prihitela domača in domžalska požarna bramba.

— Prememba posesti na Vipavskem. Iz Vipave ima »Eco« poročilo, da je prodal baron Lewetzwos posestvo Hrušica, velike gozdove, posestniku F. Jurca iz Postojne za 380.000 K.

— Na Sveti Gori pri Litiji bo na Mali Šmaren običajni vsakoletni romarski shod. Kdor hoče res počastiti Marijo in opraviti božjo pot, poleg tega pa tudi uživati prekrasen razgled, naj pohiti ta dan na naše višave. Sveto opravilo bo zjutraj ob šestih in ob desetih. Za izpovednike je preskrbljeno. Spovedovalo se bo že prejšnji večer. Torej, častivci Marijini in prijatelji gorskih višin, ta dan na noge. Tudi za telesne potrebe je preskrbljeno.

— Maščevanje. Železniški delavec Janez Dime iz Depale vasi je stanoval pri Janezu Jeriču v Regerči vasi. Ker je pa bil zelo neroden, ga je gospodar odslovil. Iz maščevalnosti mu je Dime na travniku zraven poslopja zažgal 14 kupov suhe murve, katera pa ni zgorela, ker je bila mokra. Dime je orožništvo dne 25. avgusta izsledilo in oddalo sodišču.

— Tatvina. V Kaščakovo gostilno v Novem mestu sta prišla 22. avgusta vdova Jožefa Kupljenik iz Kota in Janez Saje iz Jablana, ki se je tudi za vdovca izdajal. Ta je bil ta dan za 700 kron par volov prodal. Pilo se je, da je od mize kapalo in prijateljstvo je postalo prav intimno, posledica pa je bila, da je Saje tu 600 K zmanjkalo. Ker je vdova Kupljenik drugi dan plačala advokata, kateremu je bila dolžna in si tudi lišpa nakupila, je sum letel nanjo in so jo pod ključ spravili.

— Italijanski trgovinski muzej v Belgradu se v kratkem ustanovi; v muzeju bodo razstavljeni vsi vzorci blaga in predmetov, ki se proizvajajo v Italiji.

— Profesor Dragotin Hirc v Zagrebu slavi letos 40letnico svojega književnega delovanja na znanstvenem polju. Ob tej priliki izda zgodovinsko delo »Stari Zagreb«.

— Ponesrečena hrvatska aviatika. Pri letalnih poletih v Budimpešti je hrv. pilot Novak na Mercepovem letalnem stroju dosegel pretekle dni lepe uspehe. Vsled navdušenja, s katerim ga je sprejelo občinstvo, se je v nedeljo v največjem vetru ponovno dvignil v zrak. Nekaj časa je krožil v višini, a močan veter mu je nenadoma prevrnil stroj in je padel iz znatne višine na zemljo. Pilot Novak je ostal nepoškodovan, aparat pa se je precej pokvaril. — V Nagybanji pa je padel iz višine 30 m na zemljo aviatik Gvidon Prodan. Letalni stroj se mu je popolnoma razbil, aviatik pa je dobil smrtonosne notranje poškodbe.

— Kat. slovensko izobraževalno društvo Podbrdo priredi dne 22. septembra t. l. ob peti uri popoldne v društvenem prostoru veliko veselico z petjem, igro, deklamacijo, govori in srečkanjem. Spored se kasneje objavi.

— Slovestvena novost. Smernice za leto 1913 se že stavijo v naši tiskarni novomeški. Na svetlo jih je dal kanonik Zlogar. Na to okolnost opozarjamo za ta slučaj, če bi katera druga tiskarna isto nameravala.

— Izjava. »Slovenec« je v 63. številki letošnjega letnika priobčil v stalnem sobotnem podlistku »Boltatu Pepe« članek pod naslovom »Gspud Franketatuva žalost«, v katerem se je na več mestih z raznimi izmišljenimi anekdotami smežil g. Engelbert Franchetti, občinski svetnik v Ljubljani. Podpisano uredništvo »Slovenca« obžaluje, da se je ta podlistek priobčil, izjavlja, da ni imelo namena s tem g. Engelberta Franchettija žaliti, in prekljuje celo vsebino kot izmišljeno. — Uredništvo »Slovenca«.

Jugoslovansko združništvo.

Skupščina hrvatskih kmetijskih združenj se je vršila včeraj, 27. t. m., na Sušaku v dvorani kraljeve velike gimnazije. Udeležba je bila zelo velika iz vseh delov banovine, kakor tudi iz Bosne in Hercegovine. Predsednik Milan pl. Kiepač pozdravi vse dole združenje in goste, posebno pa presvitlega g. škofa koadjutorja dr. A. Bauer, kotarskega poglavarja, načelnika mesta Sušak, zastopnika Zadrugnega Saveza iz Splita in Zadrugne Zveze iz Ljubljane. V lepem govoru razloži pomen združništva za hrvatskega kmeta in kaže pri tem na uspehe, ki jih je kmet dosegel potom združništva v drugih deželah. — Župan sušaski izrazi svoje veselje, da so si hrvatski zadrugarji izbrali ravno Sušak za kraj svoje druge skupščine in jih pozdravlja v imenu mesta. Nato pozdravi zborovalce še don Franc Ivaniševca v imenu Zadrugnega Saveza in Traven v imenu Zadrugne Zveze v Ljubljani. — V dolgem in jasnem poročilu je podal tajnik Artur Machnik sliko o delovanju zadrugne hrvatske organizacije. Zanimivo je

bilo predavanje dr. Mirka pl. Antolkovič o mirovnihih sodiščih, ker je navedel tudi razne zgodovinske podatke in kazal na to, kako delujejo taka sodišča že drugod. Ker ima Hrvatska obilno rodovitnih njiv in travnikov, je bilo za zborovanje umestno predavanje prof. Bohutinskega o načinu, kako bi se dale njive in travniki v bolj izrabiti, da bi kmet na njih še več pridelal. — V Hrvatski je še veliko ljudi, ki ne znajo ne brati ne pisati, torej se tudi ne morejo posluževati časnikov in drugih strokovnih knjig. Zato naj bi zadruga skrbele, da se potom njim širi pouk analfabetov. Predavanje je imel učitelj Anderlič. — Zanimivo je bilo predavanje kmeta A. Gjukic o domačih družinskih zadrugah in kmečkih kreditih, ki je kazal na razliko, ki vlada pri dovoljevanju kredita samostojnim posestnikom in solastnikom in kazal tudi na to, kako bi se mogel olajšati kredit starim domačim družinskim zadrugam. Pripomnili bi še, da je občni zbor izbral škofa dr. Bauerja za pokrovitelja hrvatskega združništva.

Zadrugni Savez u Splitu ima 30. t. m. občni zbor v Dubrovniku. Na dnevnem redu ima sledeče točke: 1. Otvoritev skupščine in poročilo predsednika. 2. Poročilo o delovanju in stanju Saveza in njegovih članic v prošlem letu. 3. Odobritev računa za leto 1911. 4. Razdelitev čistega dobička. 5. Določitev letnih donosov članic k upravnim savezovim stroškom. 6. Določitev obresti za poslove deleže za l. 1911. 7. Določitev višine izposojil, ki si jih sme nabiviti Savez. 8. Čitanje revizijskega poročila Splošne zveze kmetijskih zadrug na Dunaju. 9. Prememba pravil. 10. Odločitev o nakupu in prodaji nepremičnin in o zidavi stavb od strani Zadrugnega Saveza. 11. Dopolnilna volitev odbora. 12. Dopolnilna volitev nadzorstva.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl so v Ljubljani: Viktor Hofmann, računski svetnik v p., 72 let. — Neža Kosec, zasebnica, 80 let. — Iv. Turk, posestnik, 41 let. — Ivan Kreč, bivši črevljarski pomočnik, 43 let. — Lidija Mravlje, hči sprevoznika južne železnice, 4 leta. — Primož Trček, užitkar, 70 let. — Zdenka Hudnik, dijakinja, 18 let. — Fran Perko, bivši delavec, 24 let. — Ivan Kepa, sin tovarniškega delavca, 1 dan. — Marija Logar, užitkarica, 55 let. — Jerica Kopp, žena izdelovalca glasovirjev, 24 let.

Ij Samoglavac. Ko je včeraj hlapec Metle peljal pri mitnici na Trnovskem pristanu v mesto opeko in je mitniški paznik od njega zahteval mitnino, se je začel hlapec pripraviti, češ, da nima denarja, naposled je pa obljubil pazniku, da ga bode z opeko, ako ga ne pustijo v mesto. Šele došli policijski stražnik je napravil red.

Ij Tatvina. Minuli teden je bilo vlomljeno v barako na stavbišču Antona Steimerja na Opekarski cesti ter pokradenega okoli 26 K denarja obstoječega iz samih vinarjev. O storilcu ni nobenega sledu.

Ij Vtihotapljenje zdravil. Amerikanska trdka M. A. Winter in Comp. v Washingtonu razpošilja na razne privatne osebe pisma v svrhu razširjenja nekih pastil: »Natürlicher Gesundheitshersteller«, imenovane tudi »Nalther Pastillen«. Ker so te pastile prepovedane, naj bode občinstvo previdno in naj se nikari ne spušča v nevarnost, da bi jih bodisi že razširjalo ali pa samo rabilo. Proti razširjevalcem vtihotapljenih pastil bode oblast najstrožje postopala.

Ij S ceste. Ko je včeraj pustil hlapec Ljudovik Cestnik na Bleiweisovi cesti pri nekem pričnem vozičku vpreženega konja in šel v bližnjo hišo po opravih, je konj začel z vozička vleči perilo, katerega je grizel in raztrgal tako, da je napravil perici okoli 5 K škode. — Sinoči je v Šelenburgovi ulici nek pes prišel pod avtomobil. Pes je bil tako poškodovan, da so ga morali oddati konjaču. Lastnik psa precej visoko ceni.

Ij Nasilen berač. Včeraj je prišel k neki stranki v Gradišcu nek neznan tujec, ki je govoril nemško in prosil miloščine. Ko mu je stranka ponudila kruha, ga ni hotel vzeti, marveč je zahteval denarja in neko tam visečo obleko. Postal je zelo nadležen in zahteval, da bi ga pustili v stanovanje, češ, da se prepriča, če res ni denarja pri hiši. Ko so se vrata za njim zaprla, je nekaj zamrmral in odšel. Takega tiča naj se brez pardona izroči policiji.

Ij Najdeno ukradeno kolo. Kakor smo že poročali, je bilo v nedeljo delavcu Michaelu Carmanu iz Reininghausovega dvorišča v Spodnji Šiški ukradeno 90 kron vredno kolo. Kolo so našli otroci danes zjutraj v Gradašci na Viču. Kdo je kolo zapeljal tja, še ni znano.

lj Našla se je pretekli teden denarica in nekaj denarja ob železniškem tiru na Dunajski cesti. Kdor jo je izgubil, naj se zgleda v tajništvu S. L. S., Miklošičeva cesta 6.

Telefonska in brzojavna poročila.

CUVAJ ŠE OSTANE?

Budimpešta, 28. avgusta. Ogrski korespondenčni urad izjavlja glede na avdijenco kraljevega komisarja pl. Cuvaja pri cesarju, da je slednji cesarju razložil, kaj je vse naredil za »gospodarski in kulturni napredek« Hrvatske in kako od njega sestavljena zakonodajna komisija »intenzivno dela«. Kralj je Cuvajev referat z veliko pozornostjo in osobitim zanimanjem poslušal in z odobrenjem milostno na znanje vzel. Kralj je komisarja pooblastil, da, kadar se doseže dogovor z ogrsko vlado, predloži kralju predloge, da bi se red v hrvatskih razmerah trajno osiguril. Čeprav se tako ogrska kakor hrvaška vlada trudi, da v Hrvatski čimprej zavladajo ustavni odnosi, je komisar vendar dobil vtis, da bo za sedaj ostalo vse pri starem in ni pričakovati ne osebnih izprememb ne izpremembe sistema.

Ischl, 28. avgusta. Cuvaj je po avdijenci izjavil, da o kaki premembi sedanje sistema in odstranjenju komisarijata momentano ne more biti govora. Preje se bodo morale rešiti sporne točke med Hrvaško in Ogrsko, predvsem železniška pragmatika. Šele potem se bo komisariat odpravil in razpisale nove volitve. Po volitvah bo zmagala po prepričanju Cuvaja unionistična (mažarska) misel. Vse druge stranke bodo propadle. (Ta Cuvaj ni pri pravi pameti.) Cuvaj sam pa bo s svojimi sodelavci naprej delal in pripravljal teren, da se v Hrvatski upostavi ustavne razmere.

TURŠKA VLADA ODKLONILA BERCHTOLDOV PREDLOG.

Pariz, 28. avgusta. »Journal« poroča, da je veliki vezir Muktar paša izjavil, da je turška vlada predlog grofa Berchtolda, naj vevlasti na kak način notranje razmere v Turčiji uredi, odklonila.

PROTI PLESOM NA GORIŠKEM.

Gorica, 28. avgusta. Tukajšnje okrajno glavarstvo je izdalo jako umestno okrožnico, s katero pozivlja župane, da plese kolikor le mogoče omejujejo in dajo dovoljenje le s pogojem, da se otrokom ne dovoli pristopa na plesišče, sicer se bodo krčmarjem vzele koncesije.

LAHI HOČEJO PROTESTIRATI.

Trst, 28. avgusta. »Piccolo« poroča, da nameravajo Lahi v Trstu prihodnjo nedeljo prirediti protesten shod zoper »vedne provokacije« in ulične obhode slovenskih društev.

OBSOJEN VLOMILEC.

Trst, 28. avgusta. Tukajšnja poročila je obsodila Antona Ursiča, ki je vlamjal v različne vile, na 10 mesecev težke ječe.

Gospodarstvo.

Vinska letina. Goriški in furlanski vinogradi obetajo letos prav dobro letino ter se splošno sodi, da bo vino po kakovosti eno najboljših v zadnjem desetletju. Glede dalmatinske letine se je izrazil deželni vinarski nadzornik Štrekelj tako-le: Pričakujemo, da bomo pridelali letos v Dalmaciji 1.400.000 hl vina. Pridelek bo dober, ker trte v splošnem niso trpele toliko na peronospori, kot lani in bo grozdje tudi bolje dozorelo. Zaderski okraj bo dal kakih 200.000, okraj Benkovac pa 40.000 hektolitrov vina; še boljše pa kaže v šebeniškem okraju. Glede letošnjih cen bi bilo pripomniti, da najbrže ne bodo dosti nižje od lanskih, ker druge vinorodne dežele, kakor Nižjeavstrijska, Štajerska in Kranjska ne bodo dosti vina pridelale, pa bo pokriti potrebo v teh deželah s pridelkom iz Goriškega, Dalmacije in Istre.

Stavbena sezija. Vsled napetega položaja na denarnem trgu tožijo o slabih stavbenih sezonah na vseh koncih in krajih, a ne samo pri nas v Avstriji. V vseh večjih hrvaških mestih vlada enak položaj in iste vesti prihajajo iz Budimpešte. Kljub temu, da rastejo stanarine stanovitno, zidanje ne napreduje, ker so denarni zavodi s svojimi posojili zelo previdni in vsled nevelikih sredstev, ki jih imajo na razpologo, tudi pri dovoljevanju kreditov sila zdržni. Zastanek v letošnji stavbeni seziji je viden predvsem v prometnih številkah ogrskih opekaren; lani so te v prvi polovici leta prodale 123 milijonov opeke, medtem ko znaša letošnje v istem času prodana množina opeke 83 milijonov. Isti pojav vidimo v vseh pa-

nogah, ki so posredno ali pa neposredno odvisne od stavbne delavnosti. V primeri z letom 1911 znaša letošnji zastanek eno tretjino lanskega prometa.

Petrolejske tovarne. Med avstrijskimi in ogrskimi petrolejskimi tovarnami petroleja je izbruhnil hud konkurenčni boj, kot posledica v začetku letošnjega leta razbitega kartela. Da bi pridobile ogrske tovarne v Avstriji odjemalcev, ponujajo petrolej za nižjo ceno, kakor ga pa oddajajo avstrijske rafinerije.

Perutninarski zavod. Največji perutninarski zavod v Evropi hoče zgraditi pri Gradiški v Bosni veleindustrijec Burde. Na njegovem zavodu se bo gojilo 10.000 gosij in druge perutnine, katero bo razpošiljal že zaklano po vsem svetu.

Ogrske hranilnice in banke. Večina ogrskih hranilnic in različnih bank stoji na kaj slabih nogah in vesti o likvidacijah so iz Ogrskega na dnevni red. Minule dni so povzročili okoličani na hranilnico v Pečuhu run, pa je ta morala ustaviti izplačila in prositi za osemnedevni moratorij. Vzrok runa je bila vest, da si je nedavno umrl ravnatelj hranilnice brez vsakega poročstva izposodil iz hranilnice 300.000 K, ki so sedaj popolnoma izgubljeni, ker odgovorni odbor sam nima toliko sredstev, da bi izgubo popravil.

Razne vesti. V Pragi je ustanovil baron Hildprandt »Stavbno in industrijsko banko« z glavnico 2 milijonov kron. — Na dunajski borzni trg je pripuščenih 3000 novih delnic po 200 kron Delniške pivovarne v Sarajevu. — Prva plzenska delniška pivovarna ponuja svojim delničarjem 3200 novih delnic z imensko vrednostjo po 300 K po sedanjem kurzu 1500 K. — Austro-Američana je imela prejemkov v juniju 6 milijonov 96.661 K (za 646.651 več kakor lani) ter je prevozila 152.450 (+ 44.985) morskih milj; v prvi polovici leta so znašali njeni prejemki 19.300.299 K ter so za 4/5 milijona kron večji kot lani v istem času. — Italijanski kralj je sankcioniral monopol za življenjsko zavarovanje. — Finančni minister italijanski bo zopet izdal za 50 milijonov novih zadolžnic, ter je to posojilo namenjeno za železniške investicije. — Parlament Združenih držav je sprejel postavo o znižanju carine na volno.

Razne stvari.

Vstaja v ruski črnomorski mornarici. V Sevastopolju so proglasili vojno stanje, ker so prevedli 300 mornarjev v ječo. Tudi v Kronstadtu bodo aretirali več mornarjev.

Ločitev Hofrichterjevega zakona. Hofrichterica je tožila na ločitev zakona. Dne 27. t. m. ob 3. uri popoldne je okrajni sodnik dr. Cucković poizkušal prvo spravo. Eno uro, predno so pripeljali Hofrichterja iz vojaškega zapora, so zaprli sodnijo. Hofrichter izgleda dobro. Hofrichterica je odločno izjavila, da se noče spraviti s Hofrichterjem. Stala sta tako, da si nista mogla pogledati eden drugemu v oko. Ker je Hofrichter zahteval, da naj se sprava nadaljuje, bo moralo sodišče še dvakrat povabiti Hofrichterja in Hofrichterico.

Povodnji na Angleškem. Trajno deževje je povzročilo na Angleškem velikanske povodnji. Norwich je radi povodnji popolnoma izoliran. Vse železniške proge so prekinjene. Radi povodnji so morali odpovedati brigadne vaje. Brzojavne in telefonične zveze med Londonom in Norwichem so prekinjene.

Neurje na Zgornjem Avstrijskem in na Predarljskem. V Lincu je divjal 26. t. m. strašen vihar. Strela je udarila v novo stolnico in v več drugih poslopij. Dne 27. t. m. je divjal strašen vihar na Bodenskem jezeru, ki je razburkano kakor morje in morejo le z težavo vzdržati na jezeru paroplovbo.

Gledališki požar v Berlinu. Lastnik pogorelega gledališča v zahodnem Berlinu je dobil pismo, ki izvaža, da se je gledališče zato zažgalo, ker se hoče z nasilstvi izvojevati nova volilna preosnova na Pruskem. Na oder so bile položene štiri bombe, ki pa niso razpočile zvečer, kakor so nameravali napadalc, marveč že opoldne. Pismo napoveduje nova nasilstva.

Zopet bomo gledali komet. Za prihodnje leto nam zvezdarji zopet napovedujejo komet. Prikazala se bo Tutleschejeva repatica, ki se približa zemlji vsakih 37 let. Prvič se je pisalo o njej leta 1790.

Mulej Hafid na Francoskem. Bivši maroški sultan Mulej Hafid se je pripeljal 26. t. m. v Versailles. Ker se boji predorov, se je vozil v avtomobilu. Ko se je sultan pripeljal v Versailles, ga je fotografiral neki časnikar z magnezijevu lučjo, kar je sultana tako prestrašilo, da ni hotel zapustiti avtomobila, dokler niso nesli fotografičnega aparata proč.

Grozna družinska drama. Iz Kije-va poročajo: Sin kmeta Rjabuszina v vasi Chrystrow je bil 15 let v tujini, kjer si je prihranil nekoliko denarja, s katerim se je vrnil domov, ne da bi prej kaj obvestil svoje starše. Ko je prišel v domačo hišo, je našel samo sestro, ki ga pa ni poznala. Rjabuszin ji je pokazal svoje prihranke ter ji dal 5 rubljev, da bi prinesla dobro večerjo, nakar se je vlegel k počitku, ker je bil utrujen od potovanja. Rjabuszin se ni dal spoznati svoji sestri, ki je povedala staršem, da je došel bogat tujec z mnogim denarjem. Polotila se jih je lakomnost in sklenili so vsi trije, da tujca umore. Stari Rjabuszin je šel prej v gostilno, da se napije poguma. Tu pa je zvedel od občinskega predstojnika, da je tujec njegov lastni sin, ki se je že preje zglasil pri občinskem predstojniku. Vesel je hitel domov, kjer pa je v svojo grozo zvedel, da ste žena in hči tujca že umorili. Ko ste morilki zvedeli, koga ste ubili, ste se obesili v skednju, stari Rjabuszin pa je znorel in so ga morali oddati v norišnico.

Nepoznan čut žuželk. Henri Fabre, slavn naravoslovec, je v »Daily Mail-u« priobčil zanimiv sestavek, v katerem izvaža, da imajo žuželke razven vida, sluha, tipa in vonja še nek drug nam nepoznan čut, s katerim si pomagajo v boju za obstanek. Učenjak predločuje to stvar na naslednjem zgledu: Takoimenovani »sivi črvi«, ki služijo mnogim žuželkam kot naravna hrana in brez katerega bi čebela obstati ne mogla, živi veliko centimetrov globoko v zemlji v popolni temi. Njegovega skrivališča ne označuje nobeno vidno znamenje vrhu zemlje. Tudi drobnogled ti ne pokaže nobene sledi. In vendar: naenkrat opaziš, kako prične kaka žuželka na nekem gotovem mestu kopati — zasledila je »sivega črva«, globoko v zemlji počivajočega. Ako na tistem mestu odkriješ prst, ga nedvomno najdeš. Kateri čut je žuželki odkril črva v njegovem docela nevidnem skrivališču? Tip tu ne more priti v poštev, ker žuželka s tipalnicami ne more prodreti v zemljo. Ostane torej vonj, ki je, kakor znano, v mnogih žuželkah zelo razvit in ima po mnenju nekaterih svoj sedež v tipalnicah (kar pa še ni dognano in je težko verjetno). Toda Fabre je po natančnih poizkusih dožgal, da je sivi črv popolnoma brez vsakega duha. Razven tega leže med črvom in lovčcem močno dišeče zemske plasti, ki bi udušile duh črva tudi tedaj, ako bi ga kaj imel. Morda pa je žuželko s l u h privedel na pravo mesto? Sodi se, da tudi ta čut pri žuželki leži v tipalnicah, kar je zelo verjetno, kajti lahko si je misliti, da so ti nežni, neprestano tresoč se organi, zelo sprejemljivi za zvočne valove. Toda kako močan bi moral biti šum, da bi prodrli zemske plasti? V resnici pa ni najmanjšega šuma, kajti sivi črv je nočna žival in spi podnevi popolnoma na miru; niti ne zvije se ne in z ničim ne gane, kakor bi bil mrtev. Žuželki torej tudi sluh ni mogel služiti. Kaj tedaj? Ostane le še možnost, da imajo žuželke še drug čut, ki ga ljudje nimamo, ga ne poznamo in si ga zato tudi predstavljati ne moremo. »Smo pač navajeni, da vse stvari presojava s svojega stališča, pripisujemo živalim svoje zmognosti in zaznave in ne pomislimo, da bi znale imeti tudi kake druge čute, ki si jih mi ne moremo predstavljati, kakor bi si n. pr. ne mogli predstavljati barv, ako bi bili slepi.« Uganko, kako zasledi žuželka sivega črva globoko v zemlji, ki ga ne more videti ne slišati in ne zavohati, je mogoče rešiti le na ta način, da priznamo, da so živali sposobne za zaznave, ki leže izven naših petero čutov.

Praški profesor — poljedelec. Dr. Franjo Sedlaček, profesor praške trg. akademije, se je namenil letošnje počitnice vporabiti v to, da se nauči srbsko-hrvatskega jezika in okrepi tudi svoje živce. Svar je prijel na pravem mestu: Naselil se je v vasi Gornji Melčus v Bosni pri nekem kmetiču ter z njim in njegovimi otroci opravil vsa kmečka dela, z njimi jedel in spal, kakor vsak izmed njih. Ko so tu opravili najhujše, se je profesor preselil k drugemu kmetiču in prevzel pošten del bremena ob žetvi. Vsa stvar se je dr. Sedlačku izborna obnesla: Prav dobro mu že gre hrvaščina in zdrava zagorelo-rdeča lica pričajo, kako izvrstno mu je teknilo kmetško delo in jelo in čvrst planinski zrak. Posnemanja vredno!

Izdala se je. Pred kakimi desetimi leti se je v Valainu pri Parizu nastanil sedaj 50letni M. Horvat, ključavničar, s svojim sinom Vladimirom in svojo »tovarišico« sedaj 45letno C. Blažević iz Hrv. Primorja. Leta 1905. meseca novembra je nenadoma izginil Horvatov 14letni sin Vladimir. Vse zasebno in oblastveno poizvedovanje je ostalo brez uspeha, za Vladimirom ni bilo najmanjše sledi. Blaževića sicer ni nikoli skrivala, da ji je deček zelo nepot, vendar pa Horvat, ki je zelo ljubil svojega sina, ni niti v sanjah mislil na to, da bi mu bila ona kaj storila. Nedavno pa se je oženil Blaževićin sin Viktor in pri tej priliki je med ma-

terjo, sinom in Horvatom nastal hud prepir. Vsa besna zgrabi končno Blaževića za velik kuhinjski nož in zagrozi z njim onima dvema, češ: »Ako takoj ne nehata, vaju ubijem, kakor sem ubila onega družega!« To je strašno delovalo na Horvata; ves teden je spraševal Blaževićo, kaj je hotela s tem reči in končno mu je v razdraženosti dejala, da je Vladimirja zakopala na vrtu. Horvat in Viktor Blažević sta nato takoj napravila ovadbo na pristojne oblasti. Ko so prišli orožniki in potom tolmača izpraševali Blaževićo, je ta izjavila, da naj se ji pokaže truplo, potem bo pa priznala. Zapri so jo in uvedli preiskavo.

Novice iz Amerike.

Smrtna kosa. V Steeltonu, Pa., je umrl Steian Mavser. Rojen je bil v Cerovcu pri Semiču v Beli Krajini. V Ameriki se je pisal Štefan Krašovec. Zapušča soprogo, dva odrasla sina in hčer, ki je že omožena. V Ameriki je bil 25 let. — V Bellevue bolnici v New Yorku je umrla rojakinja Ivana Zaman, rojena Pavlič. Pokojna Zaman je bila doma iz Domžal na Gorenjskem in stara šele 26 let. Poročena je bila šele deset mesecev. — V Clevelandu je umrl Nikolaj Šprajc, doma iz Žužemberka, star 39 let. — V Lloydellu, Pa., je umrla 21letna Marija Vidrič iz Podgrada v Istri.

Zgorela je v Elyju, Minn., hiša Slovenca Franca Miklavčiča. Miklavčič je zavarovan za polovico.

Lunder - Adamičovo društvo, ki se je ustanovilo svojčas v Clevelandu, si je nabavilo zastavo, katera baje prekaša vse ostale slovenske ameriške zastave. Slovensko so jo razvili 18. avgusta. »Narodni Vestnik« iz Minnesote piše, da je ta slavnost bila »protest proti aristokratski avstrijski vladi« in »manifestacija svobodne misli«. Amerikanci so pač originalni ljudje.

Samoumor Slovenca v ameriški ječi. Obupan in užaloščen, ker je bil v ječi radi nekega napada, je izvršil Mike Frank, doma iz Vrhnike na Notranjskem, zadnje čase bivajoč v Waukeganu, Ill., v svoji celici samoumor. Iz posteljne rjuhe si je napravil vrv ter se obesil. Pred nekaj tedni so Franka aretirali, ker je bil napadel C. F. Blackmerja, pomožnega superintendanta American Steel & Wire Co. v Waukeganu, Ill. Pri preiskavi pred sodnikom Taylor-jem na policijskem sodišču je Frank izpovedal, da je bil več tednov brez dela, da strada njegova družina in da je na vsak način hotel dobiti dela. Šel je k Mr. Blackmerju, a v tem času ni bilo dela zanj v žični tovarni. Iz žične tovarne je šel v neki saloon, kjer je izpil par kozarcev piva. Od tam je šel domov. V neki šupi blizu hiše je našel topo pilo, katero so otroci prinesli tja. S to pilo v žepu se je zopet napotil proti žični tovarni. Sredi pota pa je srečal istega Blackmerja ter ga zopet poprosil za delo. »Ničesar nimam za vas, Mike«, je odvrnil Mr. Blackmer. Nato je Frank napadel tovarniškega uradnika, kakor zatrjujejo priče, zaslišane na policijskem sodišču. Na srečo ga pa ni ranil. Raztrgal mu je le obleko. V nedeljo, dne 4. avgusta, so vsi kaznjenci v ječi igrali karte, le neki Joe Markut se je sprehajal po hodniku. Prišel je tudi mimo Frankove celice ter videl tega, da je stal pokonci. Sunil ga je v hrbet in nato zapazil vrv. Poklical je na pomoč. Došli zdravnik je konstatiral smrt. Frank se je zelo skrbno pripravil za samoumor. Staro žlico je na kamenitih tleh nabrusil ter s tem orodjem nato razparal rjuho. Ko je v ječi vse potihnulo, se je obesil. Našli so tudi pismo, naslovljeno na ženo. To se glasi: »Draga Mary! — Skrbi za otroke — ne pozabi jih — težko mi je, da jih moram zapustiti. Čakam na človeka, ki bi me prišel obiskat ali rešiti ječe, a nikdo ne pride — nikogar ni, ki bi se brigal zame. Oprosti mi, ako ti delam kako krivico. Ne pozabi na otroke. Dolgo sem čakal, a nihče ni prišel, da mi pomaga. Bog naj mi odpusti in tudi tebi. Še enkrat te prosim, ne pozabi na otroke. Vseeno je, kje me pokopljejo. Z Bogom!« V času, ko so Franka aretirali, je vse mesto sočustvovalo z možem. Pred kratkim časom je otvoril saloon, a podjetje ni vspevalo. Angleški listi v Waukeganu, iz katerih posnemamo to vest, pišejo, da je bil nesrečni Frank nestalne narave ter je delal le malo časa na enem in istem mestu. Dasi ravno je bil čudnega vedenja, niso pazniki niti najmanj sumili, da namerava izvršiti samoumor. Truplo so izročili družini.

Roparji napadli Slovenca. Iz Moon Run, Pa., poročajo: Dne 6. t. m. ob 9. je šel rojak Ivan Jamnik iz naselbine v Cranton, Pa. 15 minut od Moon Run proti Craftonu se nahaja neko roparsko gnezdo. Tam sta ga dva roparja

napadla ter mu pognala tri krogle v glavo. Nato sta mu vzela vso gotovino, krog 6 dolarjev. Ker rane niso bile nevarne, se je nesrečnež kmalu zavedel ter se vlek v naselbino, za kar je rabil celi dve uri. Neki rojak ga je odpeljal v South Side bolnico v Pittsburg, Pa., kjer se je zdravnikom posrečilo vzeti krogle iz glave.

— V Ameriki ponesrečena Slovenca. V Pueblu se je v žičarni smrtno ponesrečil rojak Fred Judnič, doma iz fare Semič. — V Ekalaki, Mont., je nagloma umrl rojak Ivan Stucin. Umrl je 24. julija pri rojaku Fran Klavseru, ko sta kopala vodnjak. Bilo je jutraj ob osmi uri, ko je šel Ivan Stucin v vodnjak. Spustil se je sam po vrvi kakih 30 čevljev globoko. Ko je prišel na dno vodnjaka, ga je zadušil strupeni plin. Mož je bil že poprej precej bolehen. Zapušča soprogo in štiri nedorasle otroke. Doma je bil iz Oslice na Gorenjskem.

— V Ameriki umrli Slovenci. Iz Forest City, Pa., poročajo, da je umrl rojak Fran Pirnat, stanujoč v Vandling, Pa. Obolel je na tifusu, kateremu je podlegel. Rojen je bil v župniji Moravce na Kranjskem ter bival v Ameriki okoli 15 let. Zapušča vdovo in četvero otrok. — V Pueblu je dne 8. avgusta nagloma preminul lansko leto od mrtvouda zadeti rojak Franc Hočevnar. Zapušča ženo in več nedoraslih otrok. — V newyorški Bellevue bolnici je preminula po daljšem bolehanju gospa Janja Nekič, rojena Jakše, sestra v newyorški naselbini dobro znanega rokaja Zvonko Jakšeta. Poročena je bila komaj eno leto.

* **Družbenik Marijin.** Cena knjigi, vezani v platno z rdečo obrezo, 1 K 50 h, z zlato obrezo 2 K 30 h, vezani v fin šagr in z zlato obrezo 2 K 80 h. To je novi uradni molitvenik za Marijine družbe, ker ga je izdalo škofijsko vodstvo Marijinih družb z namenom, da se na ta način doseže povsod enota in skupnost. Marijinim družabnikom, ki si nabavijo ta molitvenik, bo služil celo življenje, ker se besedilo ne bo bistveno spreminilo. Molitvenik je tudi zelo pripraven za darilo ob raznih prilikah (n. pr. birmancem, prvoobhajancem, dorasli mladini itd.): že ko opravijo dečki in deklice prvo sveto obhajilo in vstopijo v Marijin vrtec, rabijo ta molitvenik, ki jim ostane potem celo življenje prepošten spremljevalec. »Družbenik Marijin« obsega poleg pravilnika tudi molitvenik z vsemi mašnjimi in drugimi molitvami ter ima skupno okoli 450 strani. Zunanja oprema je krasna in oblika majhna ter priročna.

Mnenje g. dr. P. Ianuloffa

Gospod J. Serravallo!

S pričujočim listom Vam potrdim, ne da bi Vam delal reklame, da sem dosegel z rabo Vašega Serravallovega Kina vina z železom jako dobre uspehe, na primer v boleznih: malo-krvnost, bledica, lahna hipohondrija, malarija. Tudi pri bolnih na trebušnem legarju, ki ga radi jemljejo, je služil kot krepijo in jaz sem konstatiral premoženje in izboljšanje rdečih krvnih teles. Imel sem bolnikov, ki so bili ozdravljeni od gori navedenih bolezni, katerim sem podal samo eno buteljko tega vina, a zapazil sem, da so kar sami, prepričani o njegovi dobroti, nadaljevali zdravljenje z njim in porabili pet do šest buteljk. Zdi se mi potrebno, da naglasim, da Vaše vino nima samo dobrega okusa, ampak še nekaj jako važnega, in to je: v njem je železo v tako asimilirani obliki, da ga lahko vsrka tudi najšibkejši organizem. Sprejmite, gospod, zaslužen pohvalo za izdelovanje tega dragocenega preparata.

Kneza, 12. oktobra 1908.

Dr. Ianuloff.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 28. avgusta 1912.

Pšenica za oktober 1912	11:53
Pšenica za april 1913	11:94
Rž za oktober 1912	9:80
Rž za april 1913	10:36
Oves za oktober 1912	98:7
Oves za april 1913	9:39
Koruza za maj 1913	7:66

MOJA STARA

Izkušnja me uči, da moram za nego kože rabiti le Starkerovo (Milo) mila Bergmanna & Co., Tešin ob Labi. Komad po 80 vin. se dobiva povsod. 441

Ianez Sadnik v Podstenah št. 18, p. Ribnica Dolenjsko, ima naprodaj dvojce 2631

jelenovih rogov

visokosti 1 meter, in od zgoraj v širjavi en rog od drugega tudi 1 m. Cena po dogovoru.

All imate že Slomškove razglednice „Slovenske Straže“? ..

IZJAVA.

2677

Podpisani Janez Bauer, posestnik v Altbacherju h. št. 14, okraj Kočevje, prekličem svoje neosnovane in izmišljene obdolžitve nasproti gospodični Leopoldini Hočevnar iz Gorajevasi, okraj Kočevje, prošim imenovano odpustanja, se zavzemem plačati vse stroške, posebno tudi stroške njenega zastopnika dr. Rajha, odvetnika v Ribnici, sem plačal kot globo požarni brambi v Staricerkvi K 10—, ter se zahvaljujem gospodični Leopoldini Hočevnar, da je odstopila od zasebne obtožbe, vložene zoper mene pri c. kr. okrajnem sodišču v Kočevju.

Janez Bauer m. p.

Janez Kraker m. p.

Janez König m. p.

priči.

Išče se za takojšnji nastop izprašan

strojni ključavničar in avtomobil-šofer

ki mora biti zmožen slovenščine in nemščine in ima dobra spričevala. — Reflektantje naj pošljejo svoje ponudbe z zahtevo plače pod šifro „A. G. F. 2676“ na upravo našega lista. 2676

Iščem

gostilničarski lokal

brez koncesije ali s koncesijo z žganjem vred. Ponudbe naj se pošljejo na: Franc Zabkar, Dunajska cesta št. 52. 2634

Lično izdelana enonadstropna hiša

z velikim vrtom v št. Peterskem predmestju v Ljubljani se pod zelo ugodnimi denarnimi pogoji proda. Pojasnila v posredovalni pisarni Peter Matelič, Ljubljana, Škofja ul. 10. Telefon 155.

Zaboje

okoli 200, pripravnih za sadje, proda ceno Ivan Savnik, trgovec v Kranju. 2628

Odda se takoj dobro vpeljana

SEDLARSKA OBRT

Kje, pove upravništvo Slovenca pod št. 2644. (Znamka)! 2644

Pekarna

2614

moderno urejena, edina v fari, blizu šole, cerkve in železniške postaje, se da takoj v najem. Več pove lastnik Matej Antonič, Reka, p. Sv. Jakob v Rožu, Koroško.

Drva

mehka in trda (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevo tudi na dom. Parna žaga SCAGNETTI za državnim kolodvorom. 1842

P. n. gg. sodavičarjem

priporoča svoje prvovrstne

sadne aromate in izvlečke

— brez dodatkov kemičnih ali sintetičnih primesi — za izdelovanje izbornih šumečih limonad, kakor: Peneči jagodovec, Jabolčni biser, kristalna citronada, malinova itd.

Pri naročilih najfinejše kakovosti naj se navede varstvena znamka „Zlatocvet“. Z odličnim spoštovanjem

Potnik Srečko,

destilacija rastlinskih in sadnih arom. ter ekstraktov itd. 2380 1

Ljubljana, Slomškova ulica št. 27.

Hiša s sadnim vrtom

se proda za 10.500 K, in sicer je treba izplačati takoj le 2.800 K. Natančneje se izve iz prijaznosti na Kongresnem trgu št. 6 spodaj na dvorišču ali v Rožni dolini št. 154, cesta V pri Ljublj. 2341

Nekarsulmov motor

skoro nov, model 1912, z dvojno prestavo, prostim tekom, 2-HP, se poceni proda. Več pove Mih. Kavčič v Kosezah, gostilna pri „Svedraču“. 2685

Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani

deželni dvorec

opozarja p. n. vinske kupce na svojo veliko zalogo priznane izbornih prist-nih

kranjskih vin.

Poleg namiznih vin ima v zalogi tudi raznovrstna buteljska vina po zmernih cenah na prodaj. Ceniki in vzorci se pošljejo na zahtevo brezplačno. Po-strežba točna in solidna. 2592

Staubene parcele

na Dunajski cesti o Ljubljani pred delavskimi hišami in na Glincah takoj ob mesni meji na Tržaški cesti, vse z najlepšo lego so po izberu za primerne cene

na prodaj.

Več se izve pri lastniku JOS. TRIBUC, na Glincah 37. 2127

Biser

vseh žitnih kav je

Fränckova perl = rž.

Vsak požirek iz skodelice potrjuje premoč te fine kakovosti.

Da se pa doseže dober okus in lepa slast-na barva, treba je pridjati vsaki žitni kavi malo porcije

pravega zagrebškega : Fränckovega : kavinega pridatka.

Obe vrsti dobiti je v vsaki specerijski trgovini. III.

Dunajska življenska in rentna zavarovalnica

Dunaj, IX., Maria Theresienstraße št. 5.

Varnostni zaklad K 45.000.000—,

Zavarovana glavica K 150.000.000—.

Vsi načini življenjskega zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji: z garantirano 40% dividendo, zavarovanje za doživljenje in smrt z garantirano padajočimi premijami; rentno zavarovanje. — Zavarovanje za dote in vojaško službo brez zdravniške preiskave! Če starši umro, odpade vsako nadaljnje plačevanje premije.

Nadzornik za Kranjsko:

2001 10

Ciril Globočnik v Ljubljani, Elizabetna cesta št. 4.

Na Poljanski cesti št. 67

poprej tovarna za užigalice po dom. „klinefabrika“

se odda za novembrov termin

dve stanovanji in velika delavnica

za vsako obrt pripravna. — Več pove ADOLF HAUPTMANN, Ljubljana. 2674 3

Kupci hiš, pozor!

Lepa, skoraj nova 2479

enonadstropna hiša

z lepim sadnim vrtom, 4 stanovanji, dobro obrestujoča, se pod zelo ugodnimi pogoji takoj proda. Več se izve v konces. pisarni

PETRA MATELIČ, Ljubljana, Škofja ulica 10. Telefon št. 155.

Dva dijaka

se sprejmeta na hrano in stanovanje. Izborna hrana, strogo nadzorstvo. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod črko: A. 2561.

Duhovnik išče primerno stanovanje

2672

blizu cerkve sv. Petra ali Srca Jezusovega. — Ponudbe na upravništvo „Slovenca“ pod šifro: Stanovanje — 2672.

Deklice

iz boljše hiše se sprejmejo na dobro hrano in lepo stanovanje. — Glasovir v hiši. — Natančnejša pojasnila se dobijo: 2671

Gospodsk. ulica št. 4, II. nadstr., desno.

Enonadstropna hiša

v Kamniku

2673

s krasnim vrtom, blizu cerkve, v mirnem kraju, najbolj pripravna za duhovnika-penzionista, je za oddati z jesenskim terminom. Več pove uprav. „Slovenca“.

Gospodična

absolventinja trgovskega tečaja z odliko, večša slovenske in pa nemške korespondence, knjigovodstva (eno- in dvostavno), slovenske in nemške stenografije ter strojeprilne primerne službe. Nastop takoj sja, želi ali pozneje. — Ponudbe pod „F. H. 24“ na upravo. 2625

Harmonij oddajam tudi na obroke, in se izposojujejo za malo odškodnino. Zahtevajte cenik.

IV. KACIN, prva slovenska izdelovalnica valnica harmonijev

Novi Vodmat-Ljubljana po ameriškem sistemu

Izdelujejo se vsake vrste harmoniji za cerkve, šole, pevka društva itd. Sprejemajo se popravila starih harmonijev. Na zahtevo se dobe tudi vsi posamezni deli. Harmonij se dobi že za 120 K. — Priznalna pisma so na razpolago. — Izdelane harmonije imam vedno v zalogi. Ravnotam se sprejme tudi učenec. Naročila sprejema tudi Josip Baraga, Stari trg št. 9, II. nadstropje, Ljubljana. 2678 3

TEHNIČNI BIRO IN STAVBENO PODJETJE

RESLJEVA CESTA ST. 26 (POLEG PLINARNE), IZDELUJE:

3559

Beton
Zelezobeton
Mostove
Strope
Dvorane
Zazidke turbin

Strokovna
izvršitev
vseh vrst
načrtov
Prevzetje zgradb
Tehnična mnenja

Vodovodi
Električne centrale
Turbine
Mlini
Žage
Opekarne
Moderne apnenice

Obisk strokovnih
inženirjev
na željo

Naznanilo prodaje.

Podpisani oskrbnik konkurzne mase Karla Lenčeta na Laverci naznanja s tem, da se bode

dne 2. septembra t. l.

vršila na licu mesta na Laverci prodaja nekaterih v konkurzno maso spadajočih, do sedaj še ne prodanih premičnin iz proste roke, in sicer se prodaja:

ca. 70 hl vina, 2 para konj, večja množina sena, več transportnih sodov itd.
Začetek prodaje ob 8. uri zjutraj.

Pojasnila daje podpisana pisarna.

V Ljubljani, dne 20. avgusta 1912.

2594

Dr. Ivan Tavčar

kot oskrbnik konkurzne mase Karla Lenčeta na Laverci.

Nizozemska

zavarovalna družba za življenje

Ravnateljstvo: Dunaj I. Aspernplatz 1.

se priporoča za sklepanje zavarovanj na življenje, rente, doto in vojaško službo pod najugodnejšimi pogoji in najnižjimi premijami.

Stanje zavarovanj koncem leta 1910 ca 375 milijonov.

Rezerve " " " " 112 " 452

Glavno zastopstvo za Štajersko in Kranjsko v Gradcu I, Schmiedgasse 40, kjer se sprejmo vsak čas strogo reelni, delavni sotrudniki proti dobri plači.

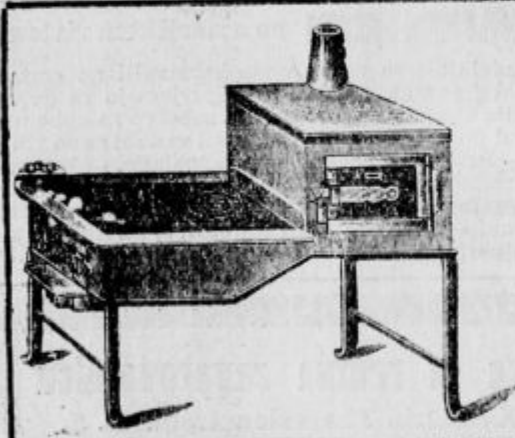
Nadzorstvo za Kranjsko: Ljubljana, Hrvatski trg 4.

Pozor!

Gostilničarji in drugi!

Imam še veliko zalogo izborne goriške rebule kakor tudi drugih **zajamčeno** pristnih naravnih vin. Večjim odjemalcem **znižane cene.**

JERNEJ STELE, vinski trgovec,
Spodnja Siška 172.

St. 1380.

Najcenejši nakup! Najcenejši nakup!
Trgovina z železnino

ŠTEFAN NAGY, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5, blizu stolne cerkve

priporoča za sezono svojo veliko zalogo železa, železnega blaga, okovov, cementa in štukaturnega bičja, strešnega papirja s karbolinjem, dalje kompletnih štedilnikov, kakor tudi oprave za vrtove ter omarice za led. Kuhinjska oprava, železne postelje, umivalniki, keglji in kroglice za kegljanje, žirna in morska trava, kakor tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti po 1650 najnižjih cenah,

Razpis dražbe.

Občina Jelšane, političen okraj Volosko-Istra, razpisuje

zgradbo vodovoda v Jelšanah

ki je na 23.000 K proračunjena.

Ponudbe je vložiti najkasneje **do 12. septembra t. l.** pri občinskem uradu v Jelšanah in sicer je položiti varščino 10% od proračunjene vsote. Tega dne ob 11. uri predpoldne se odprejo ponudbe. Načrt in stroškovnik ležijo na ogled v občinski pisarni. Občina si obdrži popolnoma prosto izbiro ponudb in razpiše eventualno ponovno dražbo.

Županstvo občine Jelšane

dne 22. avgusta 1912

J. Valenčič

župan.

Zastopstvo le prvovrstnih tovaren in priznано najboljših koles „KINTA“ modeli 1912

Karel Čamernik & Ko.

Ljubljana, Dunajska cesta 9—12.

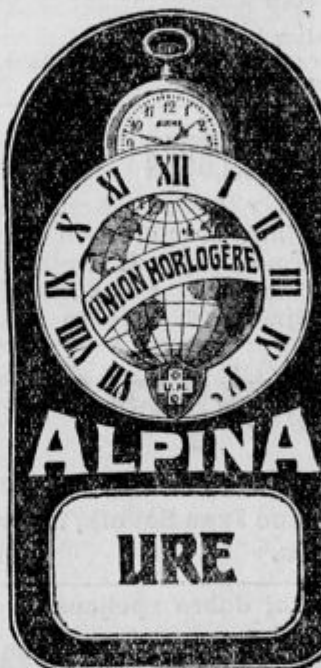
Specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli.

Mehanična delavnica prvega razreda za vsa, v to stroko spadajoča dela in popravila.

Garaža za avtomobile. Zaloga pnevmatikov za avtomobile, motorje in kolesa. — Popravila pnevmatikov pota in vulkaniziranja. — Bencin in olje za vse vporabe. — Izposojevalnica koles. — Sola za vožnje z vsemi vozili. — Interesantom smo s strokovnimi pojasnili brezplačno na razpolago.

1144

Lastna tovarna ur v Sviči.

Največja izbira ur v raznih modernih zapetnicah.

Zlatnina in srebrnina.

2509

FR. ČUDEN

Prešernova ul. 1 Ljubljana

delničar prvih švicarskih tovarn ur „UNION“ v Ženevi in Bielu.

1887 Jubilejni cenik 1912

zastonj in poštne prosto.

Elektrotehniška delniška družba

prej

1018

Kolben in dr. Praga-Vysočany.

Dinamo stroji, elektriški motorji. Naprave za elektriško razsvetljavo in prevajanje elektriške sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektriške železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst.

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektriških strojev od drugih tvrdk. Vse potrebe za inštaliranje.

IZPELJAVA

vseh poslovnih transakcij. Izdajanje čekov, nakaznic in kreditnih pisem za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANČNA IN MENJALNIŠKA DELNIŠKA DRUŽBA

Akcijski kapital: 50.000.000 kron.

Rezervni zakladi: 22.000.000 kron.

OSREDNJA MENJALNICA:

„MERKUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE št. 1.

Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Gablenz, N. Graslitz, Inomost, Krakov, Litomerice, Moravski Zumperk, Mödling, Meran, Novi Jičín, Pízen, Praga, Liberec, Teplice, Šenov, Dunajsko Novomesto, Cvitava

NAKUP IN PRODAJA

vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk itd., itd.

Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev Prospekte in cenike premij zastonj in franko